

**IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS, TÁRSADALOM, MÉDIA
MUNKACSOPORTJÁNAK 2011-2012. ÉVI JELENTÉSÉNEK KIVONATA**

MEGFOGALMAZOTT JAVASLATOK:

AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS SZÓVIVŐI: A SAJTÓBAN MEGJELENŐ BÍRÓK, KOMMUNIKÁCIÓS TANÁCSADÓK

1. Minden országnak fenn kell tartania egy igazságügyi szóvivői rendszert, sajtóban megjelenő bírókból, és kommunikációs tanácsadókból, akik alapos és mély ismeretekkel rendelkeznek az igazságszolgáltatás rendszeréről, valamint arról, hogy hogyan kell a nyilvánosságot érthető nyelvezeten tájékoztatni, és akik szociális és média területen szükséges adottságokkal rendelkeznek.
2. A sajtóban megjelenő bíróknak és kommunikációs tanácsadóknak mind nemzeti szinten, mind helyi (és néhány országban) regionális szinten is működniük kell. A sajtóban megjelenő bírák olyan bírók, akik az igazságszolgáltatás és bíróságok azon fokán töltenek be hivatalt, amely sajtóérdeklődésre tart számot.
3. A sajtóban megjelenő bírót annak a bíróságnak az elnöke nevezi ki a javaslat szerint, amelyiken a sajtóban megjelenő bíró hivatalt tölt be, és a sajtóban megjelenő bíró a kinevező bírónak tartozik felelősséggel.
4. Létre kell hozni egy alap iránymutatást vagy szabályzatot, amely a sajtóban megjelenő bíró szerepét és működését szabályozza, többek között azt, hogy kinek a kezdeményezésére kell eljárnia, valamint szabályozza az eljárások, nyilatkozatok koordinációjának rendszerét. Egy ilyen iránymutatásban a sajtóban megjelenő bírók, a sajtó munkatársak, és a kommunikációs tanácsadók viszonya is szabályozható. Az iránymutatásnak figyelembe kell vennie a nemzeti sajtó szabályokat, nemzeti sztemderdeket, és igazságügyi etikát.
5. A sajtóban megjelenő bíróknak elérhetővé kell tenni a tevékenységükhöz szükséges, és az azt segítő képzéseket. A sajtó munkatársaknak és kommunikációs tanácsadóknak teljes körű támogatást kell nyújtaniuk.
6. Javasolt, hogy a sajtóban megjelenő bírónak az alábbi feladatai és felelősségi körei kerüljenek meghatározásra:
 - a. a sajtónak nyújtott tájékoztatás, és iránymutatás anyagi jogi és eljárásjogi kérdésekben;
 - b. a nyilvánosság számára az ítéletek és szabályozások lényegének és jelentőségének magyarázata, amely akár az alkotmányjogi és anyagi jogi alapképzésekbe is belefoglalható;
 - c. az igazságszolgáltatás azon érdekének támogatása, hogy az átláthatóságot előmozdítsák, és a nyilvánosság megértse a bíróság és igazságszolgáltatás rendszerét;
 - d. a tevékenységük ellátása, és a sajtó és média figyelés során a sajtó munkatársakkal és kommunikációs tanácsadókkal történő együttműködés;
 - e. a média követése, és az arra történő reagálás website-okon és más közösségi médián keresztül;
 - f. kapcsolatok fejlesztése a médiával, és más érintett szakmai testületekkel, szakértőkkel és akadémiai szervezetekkel.

KÉP- ÉS HANGFELVÉTELEK A TÁRGYALÓTEREMBEN, ÉS A KÖZÖSSÉGI MÉDIA

A. Kép- és Hangfelvétel a tárgyalóteremben

Figyelembe véve az európai országok igazságszolgáltatásában és kultúrájában mutatkozó különbségeket, jelen pillanatban nem alakítható ki közös álláspont a kép- és hangfelvétel készítéséről a bíróságokon. Néhány országban az ilyen felvételek teljesen tiltottak, míg másokban alapvetően megengedettek. Ennek ellenére még mindig kívánatos az Európai Igazságszolgáltatásban a különbségek csökkentése ezen a téren.

1. A videofelvétel engedélyezése esetén külön intézkedések szükségesek a nem hivatalos személyek védelmében, úgymint a gyanúsítottak, tanúk, ülnökök, és esküdtek, annak biztosítására, hogy róluk nem készüljön felvétel. Néhány országban általános gyakorlat, hogy védik őket a felvételek készítésétől. Abban az esetben, ha ez alól kivétel tehető, a nem hivatalos személyek hozzájárulása szükséges, de még ebben az esetben is, a bírónak egyedileg kell mérlegelnie, hogy egy ilyen felvétel megengedhető-e az adott helyzetben.

2. Abban az esetben, ha a bíróság megengedi a videofelvétel készítését, nem szükséges vétőjogot biztosítani a hivatalos személyeknek, a bírónak, ügyészeknek és ügyvédeknek. Bár jó gyakorlat, ha a bíróság meghallgatja őket a döntéshozatal előtt. Ha a felvételkészítés általánosan megengedett, és a bíró megtiltja a felvételkészítést, a döntést indokolni kell.

3. Amennyiben a felvételkészítés általánosan megengedett, de a bíróság kivételt tehet ez alól, jó gyakorlat, ha a média képviselőit meghallgatják az erről történő döntéshozatal előtt.

4. Ha a kép- és hangfelvétel megengedett, javasolt remote (távolsági) kamerákat használni, és arra törekedni, hogy a tárgyalóteremben ne legyen sok kamera.

5. A nagy érdeklődésre számot tartó ügyek esetében javasolt az előre látható, kiszűrhető kérdéseket előzetesen megoldani. Ez történhet egy megbeszélésen, ahol a bíróság és a média képviselői a kép- és hangfelvétellel kapcsolatos technikai kérdéseket egyeztetik (szatellit buszok, a tárgyalás mely részeiről készíthető felvétel, megengedett kamerák száma).

6. A élő közvetítés általában nem megengedett, de megengedhető lehet egy késleltető vagy kontroll gomb használatával, annak érdekében, hogy azok az információk, amelyek nem közvetíthetők, még az adásba kerülés előtt kivághatóak legyenek.

7. Ajánlatos, hogy legyen egy átfogó és pontos szabályzat a kép- és hangfelvételek készítéséről minden országban.

8. Néhány kérdést még mindig a bíró mérlegelésére kell bízni. Ez lehet a legjobb megoldás azokban az ügyekben, ahol a közérdek, vagy alapvető érdekek nagymértékben érintettek.

B. Mobil telefonok

9. Amennyiben megengedett a mobiltelefon bevitele a bíróságra, ezeket ki kell kapcsolni, vagy néma üzemmódra kell állítani, annak érdekében, hogy a bíróságot a lehető legkisebb mértékben zavarja. Ezen túlmenően egyértelmű, hogy az okos telefonokra és egyéb kommunikációs eszközökre vonatkozó szabályozásban szigorúan kell szabályozni, hogy

mikor megengedett és mikor nem megengedett a használatuk, valamint az erre vonatkozó szabályozás megszegésének következményeit is le kell fektetni.

C. Közösségi média

10. A bíróság vagy a bírói testületek kommunikációjukban használhatják a közösségi médiát. Javasolt egy stratégia kidolgozása a célcsoport és célok figyelembevételével minden egyes közösségi hálózat használata vonatkozásában. A stratégiának magában kell foglalnia, és meg kell határoznia: minden egyes közösségi hálózatra vonatkozóan a célcsoportot, a célokat, a frissítés, aktualizálás módját, és az ezen feladatok végrehajtásáért felelős személyt. De stratégiának ki kell térnie arra is, hogy hogyan lehet a közösségi hálózatokat proaktívan használni. Ez elérhető linkek, cikkek közzétételével, amelyeket „kedvelnek” (like), fotó és video albumok készítésével, olyan üzenetek közlésével, amelyek egyedi információs értékkel rendelkeznek az aktuális eseményekről. Minden postnak jelentőségjeljesnek, és tiszteletteljes hozzászólásnak kell lennie, amelyek az állampolgárokat tájékoztatják, oktatják, és lekötik. Nem ajánlatos csak a sajtó közleményeket újraközölni a közösségi médián.

11. Azok a bírónak, akik egyénileg használják a közösségi médiát, figyelemmel kell lenniük az általános etikai előírásokra, és ezek megszegését rendes fegyelmi eljárásokkal kell kezelni. A legmagasabb biztonsági beállítások alkalmazása javasolt.

AZ ÍTÉLETEK INTERNETEN TÖRTÉNŐ KÖZZÉTÉTELE

1. Az igazságszolgáltatásnak minden országban rendelkeznie kell egy honlappal, amely az Igazságszolgáltatási Tanács vagy a Bírósági Igazgatás felügyelete alá tartozik. Az ítéleteket ezen a honlapon kellene közzétenni.

2. Az igazságügyi honlapon minden bíróságnak saját oldallal kellene rendelkeznie. Ezen oldalnak tájékoztatást kellene nyújtaniuk a szakmabelieknek, a sajtónak, és nyilvánosságnak.

3. Az igazságügyi honlapon elérhetővé kellene tenni az ítéletek adatbázisát, amelynek a nyilvánosság számára szabadon és ingyenesen hozzáférhetőnek kellene lennie. Ennek az adatbázisnak tárgyszavak keresésére alkalmas keresővel kellene rendelkeznie.

4. Az adatbázisban minden ítélet teljes szövegét közzé kellene tenni, valamint egy rövidített kivonatot a gyors hivatkozások érdekében.

5. A legfelsőbb bíróságok és a fellebbviteli bíróságok minden döntését elérhetővé kellene tenni az interneten. Az egyéb bíróságoknak a döntések egy válogatott gyűjteményét kellene közzétenniük. A közzétételre kiválasztás szempontjainak a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhetőnek kell lennie, és közzé kell tenni az igazságügyi honlapon. Javasolt, hogy az alábbi szempontoknak megfelelő döntések kerüljenek közzétételre:

- a. a média érdeklődésre számot tartó döntések;
- b. a társadalom számára általánosan fontos kérdésekben hozott döntések;
- c. azon döntések, amelyek a jogszabályok vagy egyéb szabályozások értelmezésére befolyással vannak;
- d. amelyek az emberek egy speciális csoportját érinti;
- e. az igazságügyi és jogi sajtó számára fontos döntések.

6. Az eljárásban résztvevő nem hivatalos személyek személyes adatai védelmében az ítéleteket anonimizálni kell.

7. Javasolt, hogy a nagy érdeklődésre számot tartó ügyek esetében a döntésről egy nem jogi nyelven készített kivonat kerüljön közzétételre az interneten.

8. A nagy érdeklődésre számot tartó ügyek esetében javasolt az ítélethirdetéssel egy időben kiadni az ítéletet írásba foglaltan is.

IRÁNYELVEK A SAJTÓ SZÁMÁRA

Szükség van egy szabályozásra az igazságszolgáltatás és a média viszonyában. Javasolt egy iránymutatás kiadása, akár jogszabályi formában, akár kötelező erejű (erkölcsi, vagy nem jogi) ajánlásban. Ez sohasem lehet ellentétben a hatályos jogszabályokkal. A sajtó irányelveknek a nemzeti stratégia részét kell képezniük, amely a média és társadalom irányában történő kommunikációt tervezi és vizsgálja.

2. A sajtó irányelveknek meg kellene határozniuk mind az igazságszolgáltatás, mind a média különböző céljait és érdekeit. Meg kell határozni, hogy mit várhat el a média a bíróságok dolgozóitól, és a bíróság hogyan viszonyul a sajtó igényeihez a bírósági eljárások előtt, alatt és után. A sajtó irányelveknek számos technikai kérdést is szabályozni kellene.

3. A sajtó irányelveknek mind az igazságszolgáltatást, és annak szóvivőit (az ő szerepüket és feladatukat), és mind a médiát (az ő szerepüket és a bíróságokon tanúsított magatartásukat) szolgálnia kell. A sajtó irányelveknek iránymutatást kellene adnia a bírók számára, a médiával történő kommunikáció szerepéről és hatáiról, ugyanakkor a média számára is iránymutatást kell adnia arról, hogy mit várhatnak el, és mire tarthatnak igényt a bírósággal szemben. Ezek nem sértenék a bírói függetlenséget.

4. Az irányelvekről minden érintettel egyeztetni lenne szükséges (média, sajtóban megjelenő bírók, az ügyészség szóvivői, az ügyvédi kamara képviselői).

5. Az irányelveknek világosnak és egyértelműen értelmezhetőnek kell lenniük.

6. Az irányelveket rendszeresen felül kell vizsgálni és aktualizálni kell őket. Nemzeti és európai szinten szükséges az érintettek tapasztalatcseréje ezzel kapcsolatban.

AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS PROAKTÍV NYITÁSA A MÉDIA FELÉ

1. Minden országot ösztönzünk a média felé történő proaktív nyitás kidolgozására. Ez a nyitás összpontosíthat egyedi ügyekre, vagy az igazságszolgáltatás rendszerére, vagy akár a jog alapelveire.

2. A média számára elérhetővé kell tenni a bíróságok ügyeinek listáját, annak érdekében, hogy lehetőségük legyen kiválasztani, hogy mely tárgyalást kívánják meghallgatni. Ezzel párhuzamosan a bíróság közre adhat egy válogatott listát azokról az ügyekről, amelyek a sajtó számára érdekesek lehetnek.

3. Az Igazságszolgáltatási Tanács és a bíróságok is biztatást kapnak arra, hogy legalább évente egyszer rendezzenek egy informális találkozót a nemzeti sajtóval, annak érdekében,

hogy tájékoztassák őket az igazságszolgáltatás munkájáról, és a legutóbbi fejlesztésekről, előrehaladásról.

4. A média munkájának folyamatáról és az igazságszolgáltatás átláthatóságáról szóló oktatásnak a bírák és bírósági titkárok általános képzésének részét kellene képeznie.

5. Javasolt, hogy az újságírói (hallgatói) képzésbe az igazságszolgáltatás is kerüljön bevonásra az igazságszolgáltatás rendszeréről és jogi alapokról szólóan.

6. Az egyéni bírót – akik nem sajtóban megjelenő bírók – lehetőleg távol kell tartani a médiában szóvivőként történő megszólalástól. Ha mégis szándékukban áll a média szereplés, javasolt a teljes körű felkészítésük a sajtóban megjelenő bírókkal, tapasztalt bírókkal, vagy a közérdekű tájékoztatás területének munkatársaival együttműködve.

7. Javasolt, hogy az igazságszolgáltatás minden országban fejlesszen ki egy cselekvési tervet a nyilvánosság tájékoztatására, és a diákok oktatására különböző szinteken:

- a. „a bíróságok nyílt napjának (vagy hetének)” megszervezése, a nyilvánosság tájékoztatása érdekében az igazságszolgáltatás minden aspektusáról;
- b. látogató csoportok fogadása és vezetése a bíróságokon;
- c. borssúrák, tájékoztató anyagok közzététele az interneten különböző témákban: bíróságra menni, esküdti szolgálat;
- d. Online oktatási anyagok fejlesztése a bírósági rendszerről diákok számára, és a iskolák bíróságlátogatásának támogatására.

A LEGLÉNYEGESEBB JAVASLATOK ÖSSZEFOGLALÓJA

Az Igazságszolgáltatás, Társadalom és Média Projektcsoport az alábbi leglényegesebb javaslatokat állapította meg:

1. Minden országnak ki kell fejlesztenie egy igazságügyi szóvivői rendszert, sajtóban megjelenő bírókból, és kommunikációs tanácsadókból, akik alapos és mély ismeretekkel rendelkeznek az igazságszolgáltatás rendszeréről, valamint arról, hogy hogyan kell a nyilvánosságot érthető nyelvezeten tájékoztatni, és akik szociális és média területen szükséges adottságokkal rendelkeznek.

2. A kép- és hangfelvétel készítése a tárgyalótermekben mindaddig megengedhető, amíg az eljárásban résztvevő nem hivatalos személyek védelme érdekében szükséges intézkedések érvényesülnek, annak érdekében, hogy róluk ne készüljön felvétel, valamint kiépítésre kerül egy ellenőrző rendszer a bírók számára, amely lehetővé teszi, hogy bármikor, amikor szükségesnek tartja a bíró, leállíthassa a felvétel készítését.

3. Javasolt az okos telefonokra és egyéb kommunikációs eszközökre vonatkozóan világosan szabályozni, hogy mikor megengedett és mikor nem megengedett a használatuk, valamint az erre vonatkozó szabályozás megszegésének következményeit.

4. A közösségi média a bíróság és a bírói testületek kommunikációban hasznos lehet. Javasolt egy stratégia kidolgozása a célcsoport és célok meghatározásával minden egyes közösségi hálózat használatára.

5. Az igazságszolgáltatásnak minden országban rendelkeznie kell egy honlappal, amely az Igazságszolgáltatási Tanács vagy a Bírósági Igazgatás felügyelete alá tartozik. Az igazságügyi honlapon minden bíráságnak saját oldallal kellene rendelkeznie. Ezen oldalaknak tájékoztatást kellene nyújtaniuk a szakmabelieknek, a sajtónak, és nyilvánosságnak, és tartalmaznia kellene az ítéletek adatbázisát, amelynek a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhetőnek kell lennie.

6. Szükség van egy szabályozásra az igazságszolgáltatás és a média viszonyában. Javasolt egy iránymutatás kiadása, akár jogszabályi formában, akár kötelező erejű (erkölcsi, vagy nem jogi) ajánlásban. Ez sohasem lehet ellentétben a hatályos jogszabályokkal. A sajtó irányelveknek a nemzeti stratégia részét kell képezniük, amely a média és társadalom irányában történő kommunikációt tervezi és vizsgálja. A sajtó irányelveknek meg kellene határozniuk mind az igazságszolgáltatás, mind a média különböző céljait és érdekeit. Meg kell határozni, hogy mit várhat el a média a bíróságok dolgozóitól, és a bíróság hogyan viszonyul a sajtó igényeihez a bírósági eljárások előtt, alatt és után. A sajtó irányelveknek számos technikai kérdést is szabályoznia kellene.

7. Minden ország biztatást kap a média felé történő proaktív nyitás kidolgozására. Ez a nyitás összpontosíthat egyedi ügyekre, vagy az igazságszolgáltatás egész rendszerére.